

Nämnden Svenska rum 22.08.2024

Nämnden Svenska rums utlåtande om förslaget till investeringsram

Beredning och upplysningar:
Helin Erkkö
Näappä Roosa
Toivonen Auli
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Direktör för sektorn för fostran och lärande Rinta-aho Harri

Nämnden konstaterar som sitt utlåtande:

1. Ombyggnaden av Mattlidens skolcentrum (årskurs 1–9 plus gymnasiet) ska beaktas i investeringsramen och inkluderas i investeringsprogrammet. Projektet Mattbergets (Mattlidens) daghem och Esbo Arbis, som nämns i bilagan, ska tilldelas finansiering under investeringsperioden.
2. Det tillägg på 270 miljoner euro för byggande av lokaler åren 2025–2034, som föreslås i investeringsramen, är inte tillräckligt för att svara på tillväxtbehovet i Esbo.
3. De behov som de lagstadgade tjänsterna inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen samt gymnasieutbildningen på andra stadiet har med tanke på säkra och hälsosamma lokaler ska prioriteras vid den fortsatta beredningen av investeringsprogrammet, med hänsyn till de behov folkökningen och den lokala tjänsteproduktionen innebär.
4. Vid nybyggnads- och ombyggnadsprojekt ska arrangemang för ersättande lokaler för tjänster beaktas så att barn, elever, familjer och tjänsteproduktionen orsakas så lite olägenhet som möjligt, och så att de indirekta kostnaderna för arrangemangen inte belastar sektorns driftsekonomi.
5. Planeringen av de brådskande objekt som sektorn för fram ska inledas så snart som möjligt.
6. Den tekniska ombyggnad som daghem, skolor, gymnasier och ungdomslokaler kräver ska beaktas vid beredningen av investeringsramen och programmeras för investeringsperioden.

Behandling

Beslut

Redogörelse

I budgetförhandlingarna för år 2024 beslutades att beredningen av ett investeringsprogram för tio år ska inledas våren 2024.

Målet med beredningen är att svara på Esbo stads tillväxtbehov på ett långsiktigt, flexibelt och hållbart sätt. Utgångspunkten för beredningen är det gällande investeringsprogrammet som godkännts av fullmäktige, samt det i programmet En ekonomiskt hållbar stad definierade investeringstaket för tio år, där investeringsprogrammets helhetsnivå i snitt är 250 miljoner euro per år. Vid beredningen av investeringsprogrammet är det centralt att stadskoncernens finansiering är i balans och att lånebeloppet sjunker.

Investeringsprogrammet styrs med effektfullhet och data. Investeringshelheten är uppdelad i storområden, vilket innebär att granskningsnivån ligger på en nivå som är ändamålsenlig med tanke på förutsägbarheten. Eftersom planeringen sträcker sig över tio år finns det många osäkerhetsfaktorer som påverkar hur befolkningsprognoserna förverkligas. Också för finansieringsbalansens del förekommer det betydande risker och därför bör investeringsbehoven, deras prioritering och schemalaggingen utvärderas.

I slutet av april hölls investeringsförhandlingar och på basis av dem beslutade fullmäktiges förhandlingskommitté föreslå att förnyandet av beredningsprocessen för investeringsprogrammet för tio år fortsätter i enlighet med fullmäktiges budgetförhandlingar. I den nya modellen:

bildas en gemensam lägesbild över den prognostiserade befolkningsökningen, planläggningssituationen samt det områdesvisa behovet av investeringar i lokaler och infrastruktur, samt utvecklas gemensam praxis för att skapa en lägesbild, godkänns ett förslag till investeringsram om vilket expertorganisationer får ge ett utlåtande som utnyttjas vid beredningen av budget- och investeringsprogrammet, och dras riktlinjer för eventuella investeringsobjekt som kräver brådskande prioritering.

Enligt förhandlingskommitténs beslut ber man om utlåtande om investeringsramen för beredning av budget- och investeringsprogrammet.

I budgetförhandlingarna hösten 2023 beslutades att man på våren 2024 inleder beredningen av ett investeringsprogram för tio år. Prognostiseringen och samordningen i fråga om folkökningen, lokalbehovet och planläggningen utvecklas. Växelverkan mellan stadens arbetsgrupp för lokaler och den politiska organisationen förbättras.

Förslaget om investeringsramen gavs för kännedom till nämnden Svenska rum 13.6.2024 och nämnden ger nu ett utlåtande om förslaget.

Investeringsramen

Det investeringsprogram för åren 2024–2031, som godkändes i december 2023 (7.12.2023 § 138), innehöll på grund av den stora ökningen av servicebehovet inom sektorn för fostran och lärande för få daghems- och skolprojekt för åren 2025–2031.

I det förslag till investeringsram som utlåtandet gäller föreslås det att finansieringen av byggande och ombyggnad av lokaler ökas med cirka 30 miljoner euro per år åren 2027–2031. För åren 2032–2034 föreslås 40 miljoner euro per år för byggande av lokaler. Detta innebär att det för byggande av lokaler föreslås sammanlagt ungefär 270 miljoner euro för åren 2025–2034.

Med de anslag som anvisats för byggande av lokaler inom investeringsramen kan flera projekt genomföras i staden. Utöver kravet på tilläggskapacitet i servicenätet till följd av befolkningsökningen kommer ombyggnad av äldre skolor och daghem att kräva betydande satsningar under de kommande åren, i och med att byggnadsbeståndet blir äldre.

Trots att finansieringen för byggande av lokaler har utökats, är det dock inte säkert att anslagen riktas till att täcka sektorns växande servicebehov i form av nya daghem och/eller skolor, eftersom det i investeringsramen inte nämns någon sektor- eller projektspecifik fördelning och eftersom det inom andra sektorer också finns brådskande projekt vars uppskattade kostnader är höga. Lokalerna för lagstadgade tjänster borde som nybyggnads- och ombyggnadsprojekt prioriteras framom andra lokaler så att stadens lagstadgade tjänster kan tryggas.

Den ökning av finansiering för byggandet av lokaler som föreslås i investeringsramen är därför otillräcklig.

Vid nybyggnad och ombyggnad samt eventuell utbyggnad bör en jämn rytm uppnås, så att det blir lättare att ordna tillfälliga, ersättande lokaler och så att detta inte är alltför besvärligt för enheternas verksamhet. Skolor och daghem byggs oftast med fördröjning med tanke på servicebehovet, trots att ibruktageand av nya verksamhetsställen borde schemaläggas enligt behoven.

Under de sista åren av det nuvarande investeringsprogrammet infaller endast några ombyggnader av daghem. Om ombyggnaden fördröjs, påverkar eventuella obehandlade ineluftsproblem användarnas trivsel, hälsa och produktivitet. Affärsverket Esbo lokaler ansvarar för förslagen till ombyggnadsprojekt, men inom sektorn för fostran och lärande finns en betydande oro för objektens skick och hållbarhet. Tillfälliga, ersättande lokaler är mycket svåra att ordna. De är kostsamma för sektorn, försvårar verksamheten och försämrar vardagen för barnens och elevernas familjer.

Utöver de brådskande projekt som räknas upp i investeringsramens material finns det inom sektorn ett stort antal andra investeringsbehov som behövs för att trygga en tillräcklig servicekapacitet. Projekten i de mer brådskande objekten borde inledas så snart som möjligt. Det bör dock beaktas att man för att trygga tillräcklig servicekapacitet i slutet av investeringsperioden måste investera i andra objekt. Tillgången till kommunala tjänster i växande bostadsområden måste tryggas.

Vid utarbetandet av investeringsprogrammet ska man vid schemaläggningen av projekten ta hänsyn till att ersättande arrangemang orsakar så lite olägenhet för verksamheten som möjligt. Dessutom ska det säkerställas att förslagen till investeringsanslag utöver byggande också beaktar andra faktorer som påverkar kostnaderna, inklusive en höjning av byggnadskostnaderna.

Svenska bildningstjänsters servicebehov

De svenskspråkiga kunderna vid sektorn för fostran och lärande är geografiskt utspridda och antalet användare av tjänster förblir relativt stabilt. Vid en bedömning av servicebehovet måste man ta hänsyn till att den tvåspråkiga befolkningen ofta väljer tjänster på svenska.

Servicevärdet ska också i framtiden stöda Esbobornas tillgång till svenska tjänster och stärka utvecklingen av den svenskspråkiga identiteten som en del av ett tvåspråkigt Esbo.

Det är nödvändigt att fortsätta att avstå från lokaler som är oändamålsenliga för verksamheten och ekonomin i och med de nya lokalprojekten.

De mest akuta investeringsbehoven som inte finansieras genom det godkända investeringsprogrammet:

- Mattlidens daghem, ersättande daghem, gemensamma lokaler för Esbo Arbis och Kultursmedjan, den nuvarande byggnaden är i dåligt skick och olämplig. Daghemmet verkar nu i tre olika byggnader.
- Mattlidens skolcentrum, ombyggnad och utbyggnad av skolcentrumet. Den nuvarande byggnaden är i dåligt skick och kapaciteten har överskridits betydligt i och med att antalet gymnasister ökat. Skolan har två flyttbara byggnader.

Beslutshistoria

Bilaga

1 Investointikehys 25-34

Tilläggsmaterial

För kännedom